

**Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında münakit 28 kânunu-
sani 1924 (1340) tarihli Muhadenet Muahedenamesi hakkında kanun**

No.
494

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyetinin haizi salâhiyet murahhasları arasında 1340 (1924) senesi kânunusanisinin yirmi sekizinci günü İstanbul'da akit ve imza olunan Muhadenet Muahedenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — İşbu kanunun icrasına Heyeti Vekile memurdur.

17 ramazan 1342 ve 21 nisan 1340

**Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında münakit 28 kânunu-
sani 1924 (1340) tarihli İkamet Mukavelenamesi hakkında kanun**

No.
495

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyetinin haizi salâhiyet murahhasları arasında 1340 (1924) senesi kânunusanisinin yirmi sekizinci günü İstanbul'da akit ve imza olunan İkamet Mukavelenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — İşbu kanunun icrasına Heyeti Vekile memurdur.

17 ramazan 1342 ve 21 nisan 1340

**Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında münakit 28 kânunu-
sani 1924 (1340) tarihli Ticaret Mukavelenamesi hakkında kanun**

No.
496

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyetinin haizi salâhiyet murahhasları arasında 1340 (1924) senesi kânunusanisinin yirmi sekizinci günü İstanbul'da akit ve imza olunan Ticaret Mukavelenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — İşbu kanunun icrasına Heyeti Vekile memurdur.

17 ramazan 1342 ve 21 nisan 1340

TÜRKİYE İLE AVUSTURYA ARASINDA MÜNAKİT MUHADENET MUAHEDENAMESİ

Bir taraftan,
Türkiye,

Diğre taraftan,
Avusturya,

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti aralarında samimi muhadenet revabıtı tesis ve teşyit etmeyi müteakabilen ve hâlisane arzu eyledikleri ve Hükümeteyin beyninde münasebat tesis edince işbu münasebatın her iki milletin ünran ve refahiyetine hâdim olacağı hakkında aynı kanaati perverde ettikleri cihetle

Bır Muhadenet Muahedenamesi akdine karar vermişler ve bu bapta murahhasları olmak üzere:

Türkiye Reiscumhuru,

Hariciye vekâleti İstanbul murahhası ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde İstanbul mebusu
Dr. Adnan Beyi;

Ve Avusturya Cumhuriyeti Reisi,

Sofya'da Fevkalâde Murahhas ve Orta Elçi Müsyü Auguste Kralı
Murahhas tâyin etmişlerdir.

Müşarünileyhima usulüne muvafık görülen salâhiyetnamelerini badettepliğ ahkâmı âtiycyi kararlaştırmışlardır:

Madde — 1.

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti beyninde ve keزالık her iki Taraf tebaaları arasında gayrikabili ihlâl sulh ve müsalemet ve samimi ve daimi muhadenet cari olacaktır.

Madde — 2.

Tarafeyni Aliyeyni Akideyn iki Devlet arasında diplomasi münasebatı hukuku düvel esaslarına tevfikane tekrar tesis hususunda ittifak etmişlerdir. Tarafeyn her birinin diplomasi mümessillerinin Tarafı diğere arazisinde hukuku umumiyei beynelmilel esasatı umumiyesi ile tesbit edilen muameleye müteakabiliyet şartıyla mazhar olmalarını kabul ederler.

Madde — 3.

Tarafeyni Aliyeyni Akideyn bugünkü tarihte bir Ticaret Mukavelesi ve bir İkamet Mukavelesi akdetmek hususunda mutabık kalmışlardır.

Madde — 4.

İşbu Muahedename tasdik olunacak ve tasdiknameler sürati mümkün ile Ankara'da taati olunacaktır. Mezkûr Muahedename, tasdiknamelerin taatisinden on beş gün sonra iktisabı meriyet deedeektir.

Tasdiklanilmekal Tarafeyn Murahhasları işbu Muahedenameyi imza ve mühürleriyle tahtim etmiş erdir.

1924 senesi kânunusanisinin 28 nei günü İstanbul'da iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

Kral

Dr. Adnan

TÜRKİYE İLE AVUSTURYA BEYNİNDE MÜNAKİT İKAMET MUKAVELENAMESİ

Bir taraftan,
Türkiye,

Diğer taraftan,
Avusturya,

Türk tebaasının Avusturya, Avusturya tebaasının Türkiye'de şerait ikametlerini tâyin arzusuyla mütehassis oldukları cihetle bir mukavelename ak dine karar vermişler ve bu maksatla murahhasları olmak üzere:

Türkiye Cumhuriyeti Reisi;

Türkiye Büyük Millet Meclisinde Dersaadet mebusu ve Hariciye vekâletinin İstanbul mu-
rahhası Dr. Adnan Beyi;

Ve Avusturya Cumhuriyeti Reisi:

Sofya'da Fevkalâde Murahhası ve Orta Elçi Müsyü Auguste Kralı;

tâyin etmişlerdir.

Müşarünileyhima usulüne muvafık görülen salâhiyetnamelerini badettepliğ ahkâmı âtiyeyi karar-
laştırmışlardır:

Madde — 1.

Tarafeyni Akideynden her birinin tebaası Tarafı diğerin arazisinde ikamet ve meks etmek hakkına malik olacaklar ve binaenaleyh memlekette mer'î kavanin ve nizamata tevfikân serbestçe gidip gelebilecekler ve seyrisefer edebileceklerdir.

Madde — 2.

Şurası mukarrerdir ki, mühaceret meselesi işbu Mukavelename ahkâmının mevzuunu teşkil etme-
diği cihetle ahkâmı mezkûre, Tarafeyni Akideynden her birinin hariçten memleketine mühaceret vu-
kuuna serbestçe müsaade veya anı men hususunda haiz olduğu hakka hâlel getirmez.

Madde — 3.

Tarafeyni Akideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde tebaai mahaliye ile mütesavi-
yen her türlü sanat ve ticareti icra ve lâalettayin kâffei hîref ve mesalike sülük etmek hakkını haiz
olacaklardır. Şu kadar ki, kavanin ve nizamata mahsus ile ve bundan maada Türkiye'de medit bir
taamül ile ahali mahalliyeye münhasır tutulmuş olan bazı sanayi ve mesalik (Deniz amelesi, ma-
vunacılık ve saire) müstesnadır.

Tarafeyni Akideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde meks ve ikamet için ve kezalik
işbu arazide her nevi ticaret, sanat hürfet icra veyamesleke sülük için her ne nam ile olursa olsun tebaai
mahalliyeden istifa olunanlardan başka veya daha yüksek hiç bir vergi, resim veya mükellefiyete
tabi olmayacaklardır.

Tarafeyni Akideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde şahısları, malları, hukuk ve men-
filerini ve emvali mezkûrenin iktisabı tasarrufu ve intifarı ve kezalik ferağ ve intikal veya tevarüs ta-
rikiyle ahare devir dolayısıyla tebaai mahalliyeye tahmil olunabilenlerden başka veya daha yüksek
hiç bir mükellefiyete, bila vasıta veya bilvasıta hiç bir resim veya vergiye tabi tutulmıyacaklardır.

Madde — 4.

Tarafeyni Akideynden biri, gerek bir hükmü kanunî üzerine gerek zabıtai ahlâkiye, zabıtai sıh-

hiç veya tescül hakkındaki kavanin ve nizamata tevfikân ve gerek Devletin emniyeti dahiliye ve hariciyesine müteallik esbaptan dolayı ferdin tatbük olunacak tedabir ile Tarafı Âkit diğerin tebaasını tardeddiği takdirde işbu Tarafı diğer; anları kabul etmeği taahhüt eyler. Eşhası matrudenin hududa kadar nakilleri masarifi tardededen Tarafa ait olacaktır.

Madde -- 5.

Tarafeyni Âkideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde, şehir ve kasabalar haricindeki emvali gayrimenkule müstesna olmak üzere, her nevi emvali menkule veya gayrimenkuleyi memleketin kavanin ve nizamatına tevfikân iktisap, tasarruf ve ferağ etmek hakkına - mütekabiliyet şartıyla - malik olacaklardır. Tebaai mezkûre bey, mübadele, hibe vasiyet veyahut diğer her suretle emvali mezburede tasarruf edebilecekleri gibi bermucibi kanun veraset tarikiyle yahut hibename veya vasiyetname ahkâmı mucibince emvali mezkûreye malik olabilecektir.

Tebaai mezkûre anıfüzzikir ahvalin hiç birinde her ne nam ile olursa olsun tebaai mahalliye için tarholunanlardan veya olunacak olanlardan başka veya daha yüksek mükellefiyat, rüsum veya vergilere tabi tutulmıyacaklardır.

Madde -- 6.

Tarafeyni Âkideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde hiç bir hizmeti askeriye ve hizmeti askeriye yerine kaim olan hiç bir mecburiyet veya mükellefiyete tabi olmıyacaklardır.

Tebaai mezkûre her güne istikrazi mecburiden muaf olacaklardır. Bunlar makasadı harbiye için matruh olup kanunen tebaai mahalliye tahmil edilmeyen diğer bileümle mükellefiyatı nakdiyeden tabi muaf olacaklardır.

Madde -- 7.

Merkezleri Tarafeyni Âkideynden birinin arazisinde bulunan ve işbu Tarafın kanunlarına tevfiân alelusul teşekkül eden ticarî ve sınaî anonim veya diğer şirketler diğer Tarafın kavanin ve nizamatına tebaiyet etmek üzere mehakime müracaatla ikamei dâva ve defi dâva edebileceklerdir.

Mezkûr şirketlerin diğer Taraf arazisinde ticaret veya sanatlarını icra eylemek üzere kabulleri, nevzu veya vazolunacak kavanin ve evamire tebaiyet şartıyledir.

Balâdaki ikinci fıkra mucibince teessüs eden mezkûr şirketler, diğer Taraf arazisinde ticaret veya sanat işleri yapmak hususunda millî şirketlerden talep olunan veya olunacak olanlardan başka veya daha yüksek tekâlîfe, resimlere ve vergilere tabi olmıyacaklardır.

Bu şirketler mütekabiliyet şartıyla ve memleket kavaninine tebaiyet etmek üzere her nevi emali menkuleyi ve ifayi muamele edebilmeleri için lâzım olan emvali gayrimenkuleyi temellük veya tasarruf hakkına malik olacaklardır. Bu halde emvali gayrimenkule temellük veya tasarrufu keyfiyeti şirketin hedefi mahsusunu teşkil etmiş olmamak mukarredir.

Madde -- 8.

Menfaati ammeye müstenit olduğu kanunen mütehakkak bir sebep bulunmadıkça ve evvelece muhik tazminat verilmedikçe Tarafeyni Âkideynden birinin tebaasının diğer Tarafın arazisinde emvali istimlak edilemeyecek veya voley muvakkaten olsun bunlar mallarındaki hakkı intifalardan mahrum kılınmıyacaklardır. Evvelce ilân edilmedikçe hiç bir istimlak muamelesi icra olunamıyacaktır.

Madde -- 9.

Tarafeyni Âkideynden her birinin tebaası diğer Tarafın arazisinde şahsının ve mallarının hi-

mayei kanuniye ve adliyesi hususunda tebaai mahalliye'nin mazhar olduğu himayenin aynından istifade edeceklerdir.

Binaenaleyh mehakime serbestçe ve kolayca müracaat ve tebaai mahalliye ne gibi şerait dairesinde ikamei dâva ve defi dâva ediyorlarsa onlar da olveçbile ikamei dâva ve defi dâva edebileceklerdir. Şu kadar ki kefalet akçesi ve meecanen müzaheretü adliye hakkındaki ahkâm müstesna olup Tarafeyn beyninde akdolunacak bir mukavelei mahsusa ile işbu mesail tanzim olununcuya kadar bunlar ka-vanini mahalliye ile hallolunacaktır.

Madde — 10.

Tarafeyni Âkideyn tebaasının, ahkâmı şahsiye mevadında yani nikâh, iştiraki emvali zevceyn, talâk, tefriki ebidan, cihaz, übuvvet, bünüvvet, tebenni, ehliyeti şahsiye, rüşt, vesayet, kayımlık, hacir ve emvali menkuleye müteallik vasiyet veya tevarüs yahut taksim ve tasfiyei tereke ve alelîtlâk hukuku aile mesailinde tebaai mezkûrenin mensup oldukları memlekette müteşekkil mehakimi milliye veya diğ-er devairi milliye hasran salâhiyettar olacaklardır.

İşbu hüküm Hukuku beyneddüvele veya akdolunabilecek mukavelâtı hususiyeye nazaran konso-losların nüfus vukuatına müteallik mevadda haiz oldukları vazaihi mahsusayı haleldar etmediği gibi dâvada Tarafeyni teşkil edenlerin mehakimi milliye veya diğ-er devairi milliyelerinin dairei salâhiyetlerine dahil olduğu berveçhi balâ takarrüreden mesaile ait delâil ve beyinatı Tarafeyni Âkideyn mehakiminin talep ve kabul ve istima hususlarındaki haklarına da hâlel vermez.

Madde — 11.

Tarafeyni Âkideynden her biri kendi memleketinde diğ-er bir Hükûmetin memurini mümasiles kabul olunan ticaret şehirlerine diğ-erine meslekten yetişme memurini şebenderiyi (Baş şebben derler, şebenderler ve şebender vekilleri) tâyin etmek hakkını mütekabilen bahşeder.

Balâda tadat olunan şebender memurları, buldukları arazide tamamen - mütekabiliyet şar-tiyle - Hukuku umumiyei beynelmilel esasatı umumiyesiyle tesbit edilen muameleye mazhar olacaklardır.

Madde — 12.

İşbu mukavelename, tasdiknamelerin teatisinden bir ay sonra iktisabı meriyet edecek ve müddeti bir sene olacaktır. Şayet mukavelename Tarafeyni Âkideynden biri tarafından müddeti mezkûrenin inkizasından lâakal altı ay evvel fesolunmazsa fesolununcuya kadar mevkii meriyette kalacak ve işbu fesih altı aylık bir mühletin hitamından sonra haizi hüküm ve tesir olacaktır.

İşbu mukavelename tasdik olunacak ve tasdiknameler sıratı mümkününe ile Ankara'da teati kılınacaktır.

Tasdikân lilmakal Tarafeyn murahasaları işbu mukavelenameyi imza ve mühürleriyle tahtim etmişlerdir.

28 kânunusani 1924 de Dersaadet'te iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İmza
Kral

İmza
Dr. Adnan

ZABITNAME

Türkiye ile Avusturya arasında münakit İkamet Mukavelenamesinin imzasına tevessül edecekleri sırada zirde vaziülimza murahhaslar berveği âti tasrihatta bulunmakta müttefiktirler:

1. Altıncı maddede mezkûr istikrazı mecburi tabirinden maksat bilâhara tediye olunmak şartıyla talep olunan her nevi tekâlifi nakdiyedir.

2. Yedinci maddede mezkûr (Anonim veya diğer şirketler) tabirleri malî şirketlere ve sigorta şirketlerine dahi şâmilidir.

3. Yedinci maddenin dördüncü fıkrası mucibince Tarafeyni Âkideynden birine ait şirketlerin arazisinde iktisap edecekleri emvali gayrimenkule beşinci maddenin birinci fıkrasında istisna edilen emvali gayrimenkuleden olmayacaktır.

4. Mezkûr beşinci maddenin birinci fıkrasında münderiç istisna işbu Mukavelenamenin akdinden mukaddem Tarafeyni Âkideyn tebaası canibinden kavanine tevfikân iktisap edilen hakkı tasarrufu ihlâl etmiyecektir.

28 kânunusani 1924 de Dersaadet'de iki nüsha olarak tanzim kılınmıştır.

İmza
Kral

İmza
Dr. Adnan

TÜRKİYE VE AVUSTURYA ARASINDA MÜNAKİT TİCARET MUKAVELENAMESİ

Bir taraftan,
Türkiye,

Diğer taraftan,
Avusturya,

Münasebatı ticariyei mütekabilelerini tanzim arzusunda buldukları cihetle bir mukavele akdine karar vermişler ve bu bapta murahhasları olmak üzere:

Türkiye Cumhuriyeti Reisi:

Hariciye vekâleti İstanbul murahhası ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde İstanbul mebusu
Dr. Adnan Beyi;

Ve Avusturya Cumhuriyeti Reisi:

Sofya'da Fevkalâde Murahhası ve Orta Elçi Müsyü Auguste Kralı;

murahhas tâyin etmişlerdir.

Müşarünileyhima usule muvafık görülen salâhiyetnamelerini badeltebliğ ahkâmı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:

Madde — 1

Tarafeyni Âkideyn ülkeleri arasında mütekabilen ticaret ve seyrisefain serbestisi cari olacaktır. Binaenaleyh Tarafeyni Âkideyn, ithalât, ihracat ve transiti hiç bir memnuiyet ve takayyüdat ile mütekabil münasebatı ticariyelerine ikar mevani etmemeği taahhüt ederler.

Maahaza Tarafeyni Akideyn :

1. Milleun hayatı maişetine elzem olan menabii muhafaza ve faaliyeti iktisadiyesini vikaye etmek için ;
  2. Emniyeti devlete müteallik esbaba binaen ;
  3. Zabıtai sıhhiyeye müteallik esbaptan dolayı veyahut hayvanât ve nebatatı müfideinin emrazından ve haşarat ve tufeylâtı muzıraçan himayesi ve bilhassa beyneldüvel kabul edilmiş olan esasata tev fikan sıhhati umumiyenin nef'i için ;
  4. Devlet inhisarlarına tabi emtia için ;
  5. Dahilde eşyayı mümasilei mahalliyyenin istihsaline, fûruhtuna nakline veya istihlâkine mü teallik olarak kavanini dahiliye ile tesis edilmiş veya edilecek olan memnuiyat ve tahdidatın eşyayı cenebiyeye tatbiki için ;
  6. Altın sikkenin veya altın madenin ihraçını menetmek için ;
- İthalât ve ihracat için memnuiyet ve tahdidat tesis etmek hakkını muhafaza ederler.
- Tarafeyni Akideyn memaliki saire ile ticarettde aynı emtianın ithalât ve ihracatına aynı surette tatbik edilmeyen memnuiyat ve tahdidatı ithalât ve ihracatı mütekabilelerine vazı ve idame etmiyecek lerdir

Madde — 2.

Tarafeyni Âkideyn beynelmilel transite en ziyade müsait olan yollarda eşhasa, eşyayı zatiyeye emtiaya her nevi eşyaya, irsalâta, sefain ve merakibe, arabalara vagonlara veya diğer vesaiti nakli yeye transit suretiyle murur hakkını - bu hususta yekdiğerlerine en ziyade naili müsaade mille nuamelesi temin ederek - mütekabilen bahşetmeği taahhüt ederler.

Tarafeyni Âkideynden birinin arazii rüsumiyesinden geçen her nevi emtia, istatistik, muhafaza harçları müstesna olmak üzere, her güne gümrük resminden muaf olacaktır.

Maahaza Tarafeyni Âkideynden hiç biri kendi arazisine vusulü memnu olan eşhasın transit ola rak mururlarını temine mecbur olmayacaktır.

Emtianın transiti :

- A) Emniyeti âmmeye ve emniyeti Devlete müteallik esbaba binaen ;
- B) Esbabı sıhhiyeye binaen emrazi hayvaniye ve nebatiyeye karşı tahaffüz maksadıyla ;
- C) Taklidi eşya ve Tarafeyni Âkideynden birinin arazisinde Devlet inhisarına tabi emtia hakkındaki menelonabilecektir.

Madde — 3.

Memleketlerinin salâhiyettar devairi tarafından muta sanayie mahsus bir hüviyet varakasının ib raziyle orada ticaretlerini ve sanatlarını icraya mezun olduklarını ve orada kavanin ile tâyin olu nan resim ve vergileri tediye ettiklerini ispat edecek olan, Tarafeyni Âkideyden birinin tüccarı, febrikaçıları ve diğer erbabi sanayii, gerek bizzat ve gerek hizmetlerinde bulunan seyyah ticaret memurları vasıtasıyla diğer Tarafın arazisindeki tüccar veya müstahsıllar nezdinde veyahut umumî satış mahallerinde emval iştirâ etmek hakkına malik olacakları gibi ticaret veya sanatlarında nümü neler cinsinden olan eşyayı istimal eden tüccar vesaire nezdinde işbu nümunelik eşya üzerine dah siparişler alabileceklerdir. Memleketleri devairi tarafından muta hüviyet varakalarını hâmil olan Tarafeyni Âkideynden birinin seyyah ticaret memurları yanlarında eşyayı tüccariye degil, faka

yalnız nümune veya modeller bulundurmak hakkını müteakabilen haiz olacaklardır. İşbu hüviyet varakası melfuf (A) işaretli nümuneye tevfikân tanzim edilecektir.

Tarafeyni Âkideyn hüviyet varakalarını itaya memur devairi ve kezalik seyyah ticaret memurlarının icrayi ticaret hususunda tevfigi harekete mecbur oldukları ahkâmı müteakabilen yekdiğerine bildireceklerdir.

İthalî memnu eşya müs esna olmak üzere bir gümrük resmine veya mümâsil olan her bir bir resme tabi olup seyyah ticaret memurları tarafından nümune veya model olarak ithal edilecek olan eşya her iki tarafça ithalât ve ihracat rûsumu muafiyetinden müstefit olacaklardır. Şu şartla ki eşyayı mezkûre beşinci maddede musarrah müddet zarfında tekrar ihraç ve hını huruçlarında hangi gümrük dairesinden geçerse geçsin hüviyetleri eyice tâyin edilmiş ola.

Nümunelik eşya veya modellerin tekrar ihracı ithal gümrüğü dairesinde ya kefaleti nakdiye ile veya muteber bir kefil iraesiyile temin edilecektir. Tüccar ile erbabi sanayiî (seyyah ticaret memurları) Tarafeyni Âkideyn ülkelerinde tabi oldukları muamelât hususunda iki memleket yekdiğerine karşı en ziyade mazharı müsaade millet muamelesini müteakabilen temin etmeği taahhüt ederler.

Madde — 4.

Ticaretlerini icra için diğér tarafın arazisinde panayır ve pazarlara giden Tarafeyni Âkideynden birinin tebaası işbu mukavelenameye melfuf (B) nümuneye muvafık olarak mensup buldukları memleket memurları tarafından muta bir hüviyet varakası ibraz edebildikçe tarafı diğér arazisinde tebaai mahalliyeden daha az müsait bir muameleye tabi tutulmıyacaklardır.

Tarafeyni Âkideyn fıkrâi ânifede beyan olunan hüviyet varakalarını itaya memur devairi yekdiğerine müteakabilen bildireceklerdir. Ahkâmı anife seyyar erbabi sanayia tatbik olunmadığı gibi çerçiliğe ve ne sanat ve ne ticaret etmeyen kimseler nezdinde sipariş aramağa gidenler de mabihüttatbik olmayıp bu hususta Tarafeyni Âkideynden her biri kanunlarının tatbikında hürriyeti kâmilelerini muhafaza eder.

Madde — 5.

Bir sene zarfında tekrar irsal ve tekrar ithal olunmak ve hüviyeti ispat edilmek mecburiyeti tah-tında ve indeliktiza gümrük resmine mukabil depozito akçesi veya kefalet ita edilmesi veya gümrük resminin emaneten tevdi olunması kaydi ihtirazisiyle ve bir sureti umumiyede bu bapta mer'i nizamata riayet şartıyla her nevi ithalât ve ihracat rûsumundan muafiyet:

Evvelâ : Seyyah ticaret memurlarına ait olanlar dahi dahil olmak üzere bir gümrük resmine tabi olan nümunelik, eşyaya,

Saniyen : Sergilere ve müsabakalara mahsus olan eşyaya müteakabilen bahşolunmuştur.

Madde — 6.

Tarafeyni Âkideynden birisinin sancağını hamil olup hamulesiz yahut hamuleli olarak diğér tarafta ait sulara ve limanlara girecek olan sefain ve merakip mahalli hareket veya mahalli azimetleri neresi olursa olsun gerek duhullerinde ve gerek huruç ve mürurlarında sefaini milliyeye, elhaletühazihi tahmil edilmiş olan veya atiyen tahmil edilecek olan Devlet, vilâyetler, nahiyeler veya herhangi bir heyet namına istifa olunan harç veya resimlerden başka veya daha ağır bir harç veya resme - her ne nam ile olursa olsun - tabi tutulmıyacaklardır. Hamuleleri, mevritleleri neresi olursa olsun, ithalât rûsumundan başka veya daha yüksek resimlerle mükellef olmiyacaklar ve sanki millî sancak altında ithal olunmuş gibi başkaca mükellefiyetlere tabi tutulmıyacaklardır.

Yolcuları ve bunların eşyayı zatiyeleri millî sancak altında seyahat eden ve sevkolunan yolcular ve eşyayı zatiyeleri gibi muamele göreceklerdir.

Sefainin limanlarda, mersalarda, havuzlarda durması tahmil ve tahliyeleri hususâtında Tarafeyni Âkideynden biri canibinden ahvali mümâsilede diğer tarafın sefainine de bahşolunmayan teshilâtta ve imtiyazattan hiç biri sefaini milliyeye bahşolunmıyacaktır.

Ahkâmı anife Tarafeyni Âkideyn her birinin saydimahiyyi kabutajı ve liman hidematını yani romorgörcülüğü, kılavuzluğu ve her hangi maliyette olursa olsun bileümle hidematı dahiliyeyi yalnız kendi sancağına hasır ve tahsis etmesine mani değildir.

Tarafeyni Âkideynden birinin sancağı altında seyrüsefer edip mezkûr sancağın memleketi kavanini mucibince istihsali matlup olan evrakı sefineyi ve diğer vesaiiki hamil bulunan sefain ve merakip - diğer delâil ibrazına lüzum kalmaksızın - diğer Tarafın kara sularında, dahili sularında ve limanlarında bihakkın mezkûr memleketin tabiiyetini haiz olarak tanınacaklardır.

Tarafeyni Âkideynden birine mensup sefainin hacmi istiabi şahadetnameleri Tarafı diğerin limanlarında kabul edilecek ve bilhassa resim ve harçların tesviyesi hususunda Tarafı diğerin şahadetnameleriyle müsavi tutulacaktır. Şu şartla ki şahadetnamenin verildiği memleketlerdeki hacim istiabi kavait ve muamelâtının Tarafı diğerin şahadetnamelerini tanzime hadim olan kavait ve muamelâta mutabık veya muatıl oldukları tasdik edilmiş buluna. Maamafih her iki memlekette cari muamelât ve kavaidin tahalüfü yüzünden Türk miyarı ile Avusturya miyarı arasında bir fark görülecek olursa tarafeyn memurlarının bir geminin hacmi istiabisine ait takdir ve tahmini kabul edip etmemekte muhtar olacakları ve başlıca bahrî Devletler nezdinde mer'î usul ve kavaide istinat ederek mezkûr hacmi istiabiye tashih etmek salâhiyetini haiz bulunacakları müttetikun aleyhtir.

Madde — 7.

Tarafeyni Âkideynden birinin arazii rüsumiyesinden neşet veya oradan vürut edip diğerinin arazii rüsumiyesine ithal olunan ve gerek istihlâke gerek iadei ihraca ve gerek transite mahsus bulunan kâffe mahsulât ve mamulât işbu mukavelenin müddeti devamınca en ziyade mazharı müsaade millete bişolunan muameleye tabi olacak bilhassa hiç bir halde en ziyade mazharı müsaade milletin mahsulât ve eşyasına tahmil olunan rüsumdan başka veya daha yüksek rüsumu tabi tutulamiyacaklardır.

Tarafeyni Âkideynden birine mahsus ihracat, diğer (yani mürsil memleket) tarafından aynı eşyanın bu hususta en ziyade mazharı müsaade memlekete ihracında istifa olunan rüsumdan başka veya daha yüksek rüsumu tabi tutulmıyacaklardır.

Madde — 8.

Tarafeyni Âkideynden her biri ithal edilen eşyanın menşei olan memleketi irae etmek üzere işbu eşyanın mezkûr memleket istihsalât ve imalâtı milliyesinden olduğunu veyahut mezkûr memlekette uğradığı tahvilât dolayısıyla o suretle telâkki edilmek lâzım geldiğini müsbit resmî bir şahadetname ibrazını ithalâtta bulunan eşhastan talep edebilecektir.

Tarafeyni Âkideynin bilâhara yekdiğerine tebliğ edecekleri nümuneye tevfikân tertip olunacak menşe şahadetnameleri gerek bu hususta salâhiyettar olan vekâlet ve nezaret, gerek mürsilin mensup olduğu ticaret odası ve gerek mürselünileh memleketin muvafık göreceği her makam veya heyet tarafından ita edilecektir. Mürselünileh memleketin menşe şahadetnamelerinin mümessili siyasi ve şehbenderisi tarafından musaddak olmasını talep etmek hakkına malik olacaktır.

Posta paketleri bir mahiyeti ticariyeyi haiz bir mersül mevzuubahis olmadığı mürselünileyh memleketince tasdik olunduğu takdirde menşeen şahadetnamesinden istisna edilecektir.

Madde — 9.

Yedinci madde ahkâmı :

1. Tarafeyni Âkideynden biri canibinden hem hudut memleketler ile olan hudut ticareti için

bahşolunan ve bilâhara bahşolunacak olan müsaadata,

2. Türkiye ile (1923) senesinde Osmanlı imparatorluğundan ayrılan memleketler arasında gümrük tarifeleri ve alelûmum diğer kâffeî mevadî ticariyede hâlen mevcut veya âtiyen tesis edilecek olan menafii ve fevaidi mahsusaya:

3. Avusturya'nın «Sen Jermen» muahedenamesinin 222 nci maddesine tatbikan Macaristan'a veya Çekoslovak Cumhuriyetine bahşedebileceği müsaadâtı mahsusaya tatbik olunmayacaktır. Şu şartla ki, bu ahkâmı mezkûr maddede musarrah müddet zarfında lâalettayin diğer bir Devlet hakkında tatbik olunamaz.

Madde — 10.

Tarafeyni Âkideyn kendi topraklarında işbu Mukavelenamede münderiç ahkâmın tatbikının icabettirdiği muhtelif muamelâtı idariye vesaire hususunda yekdiğerine mütekaliblen en ziyade zararlı müsaade millet muamelesi bahşetmeği tekeffül ederler.

Madde — 11.

Tarafeyni Âkideynden birinin araziinde Devlet, vilâyetler, nahiyeler, veya her hangi bir heyet hesabına olarak istifa olunan ve eşvanın istihsaline veya imaline veyahut bir maddenin istihlâkine tahmil olunan veya olunacak olan dahilî harç ve resimler, diğer Tarafın mahsulât, eşya veya mevadına aynı einsteki mahsulât, eşya ve mevaddı mahalliyeden daha ağır ve daha müziç bir surette tahmil olunamayacaktır.

İşbu hüküm, bu Mukaveleye merbut cetvelde (melfuf H) tadat edilen mahsulât ve emtia için mezkûr cetvelde gösterilen istihlâk rûsumunu Türkiyenin kendi tebaasıyla Avusturya tebaası beyninde aynı müsavat şeraiti dairesinde istifade devamına mâni olmayacaktır.

Madde — 12.

Tarafeyni Âkideyn beyninde demiryollar vasıtasıyla eşya nakliyatı demiryollar nakliyatına dair 14 teşrinievvel 1890 tarihli Mukavelei düveliyenintâyin ettiği usul ve o Mukaveleye iştirâk eden bütün Devletler tarafından bilittifak ilhak ve ilâve edilen mütemminat ve şerait dairesinde icra olunacaktır.

Tarafeyni Âkideyn kambiyo rayicinin müsaadesi nisbetinde hiç olmazsa yolcuların ve en muhtat münasebatta ehem olan eşyanın nakli için sürati mümkünü ile doğru biletle müttehit ücretler tesisi etmeği gayret edeceklerdir.

Tarafeyni Âkideyn demiryollar idareleri iki memleket beyninde demiryollarla münakalâtın seri ve emin bir surette icrasını temin için muktazi kâffeî tedabiri ittihaz edeceklerdir.

Emtia nakline hâdim olup Tarafeyni Âkideyn beynindeki münakalâta ve transitte müstamel olan vagonlar, arabalar ve diğer vesait, vagonların mütekaliblen istimaline dair olan mukavelei düveliyeye ahkâmına ve anın ahkâmına ve mukavelât mütemmimesine tabi olacaktır

Mamafi arabalar beynelmilel münakalâta araba ve vagonların mütekaliblen istimaline dair olan mukavelenin ahkâmı fenniyesine ve mukavelâtı mütemmimesine tabi olacaktır.

Şurası mukarrerdir ki, fıkraî anifede beyan olunan kâffeî ahkâm bir Devleti salise ile olan nakliyatı tatbik olunmayacaktır. Meğer ki, o Devlet ile demiryollar vasıtasıyla doğrudan doğruya münakalât icrası zmnında bir itilâf akdolunmuş ola.

Tarafeyni Âkideynden birinin toprağında vesaiti nakliyeye teslim ve diğer Tarafın toprağına veya oradan bilmürur bir Devleti salisenin toprağına müteveccihen sevkedilecek olan yolcular, eşyayı zâtiye ve emtia, ne sevk ve irsal hususunda ne de nakliyat ücretleri ve demiryolları vasıtasıyla vâkı olan irsalâta tahmil edilen tekâlifi umumiye hususlarında aynı şerait dairesinde ve aynı mesafe

ve aynı istikamet için sevkolunan mahalli veya diğer her hangi bir memlekete ait yolcular, eşyayı zâtiye ve emtiadan daha az müsaadekârane bir muameleyetâbi tutulmuşlardır.

Madde — 13.

İşbu Mukavelename, tasdiknamelerin taatisi tarihinden bir ay sonra mevkii meriyete girecek ve müddeti meriyeti bir sene olacaktır. Şayet Mukavelename mezkûr bir senenin hitamından ve müddetin hitamından lâakal altı ay evvel Tarafeyni Âkideynden biri veya diğeri canibinden fesolunmazsa fesoluncaya kadar mevkii meriyette kalacaktır. İşbu fesih keyfiyeti ancak altı aylık bir müddetin inkizasından sonra haizi hüküm ve tesir olacaktır.

Madde — 14.

İşbu mukavelename tasdik olunacak ve tasdiknameler sürati mümkününe ile Ankara'da taati olunacaktır. Tasdikanılmekal Tarafeyn Murahhasları işbu Mukavelenameyi imza ve mühürleriyle tahtim etmişlerdir.

Dersaadet'te 28 kânunusani 1924 tarihinde iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İmza
Kral

İmza
Dr. Adnan

Merbut - A

Seyyah ticaret memurlarına mahsus hüviyet varakası
. . . . senesi için

Hüviyet varakasının numarası . . . . .

(Arma)

Memaliki cenebiye için muteberdir.

Hâmilin (İsim ve mahlâsı) . . . . .
. . . . tarihinde (gün, ay, sene) . . . . . de tanzim kılındı.

Salâhiyettar memurun

(İmzası)

(Mühür)

Hâmil varakanın . . . . . mahalde . . . . . namda bir (Fabrika veya ticaretinin tasrihi) . . . . . ye malik olduğu . . . . . (Fabrika veya ticaretinin tasrihi) bir . . . . . malik olan . . . . . mahalde . . . . . nam ticarethane nede seyyah ticaret memuru olduğu tasdik olunur.

Âtideki ticarethane

Hâmil varakanın kendi ticarethanesi için ve . . . . . (Fabrikanın veya ticaretinin tasrihi) hesabına olarak mubayaatta bulunmağa veya sipariş taharrisi arzusunda bulundu-

Âtideki ticarethaneler

Mezkûr ticarethane nin memlekette icrayı ticaret (Sanat) için rüsumu nizamiyeyi tediye

Mezkûr ticarethaneler cyledikleri tasdik olunur.

Hamilin alâmeti farikası

Sin . . . . .

Boy . . . . .

Sağ . . . . .

Alâmeti farika . . . . .

. . . . . (İmza)

İhtar

Hamili varaka yalnız seyahat ederek ve ancak İsmi balâda mezkûr ticarethane hesabına İsmi balâda mezkûr ticarethaneler olarak siparişat taharri edebilir veya mübayaatta bulunabilir. beraberinde nümune bulundurur. Fakat emtia götüremez. her memlekette mevzu ahkâma tebaiyet eder.

Merbut - b

Eşyayı ticarisiyle maan . . . . . deki (Avusturya'lılar için : Türkiye'deki ve Türkler için: Avusturya'daki) panayırlar ve satış mahallerine azimet arzusunda bulunan hamili varaka . . . . . Efendinin . . . . . mahalde ikamet etmekte olduğu ve ticaret ve sanayi için icabeden rüsum ve tekalifi nizamiyeyi tediye ile mükellef bulunduğu tasdik olunur.

İşbu vesikanın hükmü . . . . . aylık bir müddet muteberdir.

(Mahal, tarih ve şahadetnameyi ita eden makamı resminin imza ve mühürü)

Merbut - c**İstihlâk rüsumu**

Çay	kilo başına	40	K.
Kahve	»	20	»
Petrol	»	6	»
Pirinç	»	10	»
Margarin, öleo margarin vesair şuhumu hayvaniye	»	80	»
Setearin mumları	»	30	»
Adi sabun	»	5	»
Yeni veya müstamel çuval	»	5	»
Bahariyat	»	30	»
Kibrit	altmış adetlik kutu için	1/2	»
Şamalı kibrit	»	1	»
Sigara kâğıdı	elli yapraklı	1	»
Çakmak	beheri için	25	»

Şeker	Kilo başına	15	kuruş
Çikolata	} Mevcut şekerin yüzdesi nisbetinde istihlâk resmine tabidir.		
Pisküvi			
Teksif edilmiş süt			
Şekerleme ve glükoz			
Külüşüz meşrubat gazoz ve limonata			
Diğer şeker mamulâtı			
Tömbeki	kilo başına	40	kuruş

1 NUMARALI ZABITNAME

Türkiye ile Avusturya beyinde ticaret mukavelenamesinin imzasına tevessül edecekleri sırada zirde vazülimza murahhaslar berveği âti tasrihat ta bulunmakta müttefiktirler:

Birinci maddenin 4 numaralı ve ikinci maddenin «h» işaretli fıkraları ahkâmının elyevm mevcut veya âtiyen ihdas edilecek inhisarlara şâmil olduğu şüphesizdir.

Marüzzikir ticaret mukavelenamesinin 7 nci maddesi Tarafeyni Âkideyn mahsulâtı tabiiye ve mamulesine en ziyade mazharı müsaade millet muamelesi bahşetmekte olduğu cihetle Tarafeyni Âkideyn, kambiyo rayicinin tenezzülü hasebiyle diğer tarafın mahsulâtı tabiiye ve mamulesi üzerine ve diğer bilcümle memalike tatbik olunmayan ithalâta mahsus resmi munzamlar veya emsali tezyit vazı ve tesis işbu mukavelenamenin ruhuna mugayır olacağını tebyin ederler.

İsani 1924 de Derseadet'te iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İmza
Kral

İmza
Dr. Adnan

2 NUMARALI ZABITNAME

Yedinci maddenin esnayı müzakeresinde Türkiye murahhası bazı Türk ihracat emtası hakkında müsaadati mahsusa talep ettiği cihetle bu emtia meyanında mezkûr lületaş ve palamutun Avusturya'da elyevm ithalât resminden muaf olduğunu ve her ihtimale göre bu vaziyette tebeddülât olmayacağını Avusturya murahhası tasdik eylemiştir.

28 kânunusani 1924 de Derseadet'te iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İmza
Kral

İmza
Dr. Adnan

Meclis Heyeti Umumiyesince kabulü : Kırk üçüncü içtimam birinci celsesinde
Cumhuriyet Riyasetine tebliği : 21 . IV . 1340 tarih ve 1/494 No. lu tezkere ile
Berayi nesir ve ilân kanununun Başvekâlete tebliğ edildiğini müş'ir Cumhuriyet Riyasetinden mevrut
tezkerenin tarih ve numarası : 23 . IV . 1340 ve 6/464
Muzakeratı ihtiva eden zabıt ceridelerinin cilt ve Cilt Sayfa
sayfa numaraları : 8 1077:1090,1140:1141